

ارزیابی اقتصادی بخش "Day Care" در بیمارستان البرز کرج

علی اصغر ابوترابی^۱، دکتر علیرضا ظهور^۲

چکیده:

مقدمه: مهمترین چالش بیمارستانهای امروزی افزایش هزینه ها بویژه در ارتباط با ارائه خدمات به بیماران بستری است. با اقامت شبانه بیمار در بیمارستان علاوه بر تحمیل هزینه های سنگین درمان بر بیمار و بیمارستان، بیمار در معرض انواع عفونت های بیمارستانی، واکنش های دارویی و آسیبهای روانی قرار گرفته و سلامت جسمی و روانی وی مورد تهدید قرار می گیرد. با انجام اعمال جراحی به روش "Day Care" می توان از اقامتهای غیر موجه و نتایج زیانبار ناشی از آن اجتناب کرد. منظور از "Day Care" سیستمی است که در آن پذیرش، بستری، درمان و ترخیص بیمار در یک روز صورت گیرد. امروزه در کشورهای توسعه یافته بیش از ۷۰٪ اعمال جراحی الکتیو به این شیوه انجام و میزان کاهش هزینه ها نسبت به روش بستری عمومی، حدوداً ۶۰٪ بر آورد می شود. در ایران گرچه انجام اعمال جراحی به شیوه "Day Care"، از سال ۱۳۷۶ به طور رسمی آغاز شده است و مراکز جراحی سرپایی متعددی ایجاد شده است ولی مطالعات معدودی در خصوص ارزیابی کمی و کیفی این طرح صورت گرفته است. بنابراین پژوهشگر در این پژوهش به ارزیابی اقتصادی بخش "Day Care" در بیمارستان البرز کرج پرداخته است.

روش پژوهش: این مطالعه بصورت مقطعی مقایسه ای در نیمه دوم سال ۱۳۸۲ انجام گرفت. بدین منظور داده های مربوط به هزینه های انجام ۱۰ عمل جراحی شامل هرنی، هموروئید، فیستول، ژنیکوماستی، s.p، هیدروسل، کاتاراکت، D&C تشخیصی، D&C تخلیه ای و واریکوسل طی چهار ماه قبل از راه اندازی بخش "Day Care" و چهار ماه پس از راه اندازی جمع آوری گردید. ابزار گردآوری چک لیستی بود که براساس ۱۷ فقره هزینه انجام شده برای بیماران جراحی تدوین گردید، این چک لیست به کمک اطلاعات موجود در اسناد مالی، اداری، حواله های انبار، دفاتر لنژ، پرونده های موجود در بایگانی مدارک پزشکی، دفاتر اتاق عمل و بخش تکمیل گردید.

۱- کارشناس ارشد اقتصاد بهداشت (M. S)

۲- اپیدمیولوژیست و دانشیار دانشکده مدیریت و اطلاع رسانی پزشکی ایران (Ph.D)

یافته های پژوهش: بر اساس یافته های حاصل از این پژوهش پس از اجرای طرح هزینه دارو و لوازم مصرفی اتاق عمل، حق العمل جراح، هزینه بیهوشی، هزینه اتاق عمل و پاتولوژی در هر دو مقطع تحت بررسی تقریباً یکسان بوده است. بیشترین کاهش هزینه از نظر ریالی مربوط به هزینه های پرسنل پرستاری (۴۵۶۴۰ ریال)، هزینه پرسنل پشتیبانی (۳۹۱۱۵ ریال) و هزینه های عمومی اداری (۳۷۷۰۰ ریال) بوده است. کمترین کاهش هزینه از نظر ریالی مربوط به هزینه لنز (۱۰۰۰ ریال) بوده است. بالاترین نسبت کاهش هزینه نسبت به مقطع قبل از اجرای طرح، مربوط به هزینه های آزمایشگاه (۹۸٪)، لوازم مصرفی پزشکی بخش (۹۷٪) و هزینه غذا (۸۴٪) بوده است. کمترین درصد صرفه جویی مربوط به هزینه ویزیت پزشک (۳۷٪) بوده است.

بحث و نتیجه گیری: عمده ترین صرفه جویی حاصله از نظر ریالی پس از هزینه پرسنل پرستاری مربوط به هزینه پرسنل پشتیبانی و هزینه های عمومی اداری می باشد. با اجرای طرح "Day Care" کاهش هزینه پرسنل پشتیبانی و هزینه های عمومی اداری در تمامی اعمال مورد مطالعه چشمگیر می باشد. بدیهی است هر چه طول مدت اقامت بیمار در بخش بیشتر باشد، بیمار باید هزینه بیشتری را متحمل شود. دلیل عمده کاهش هزینه پرسنل پشتیبانی و هزینه های عمومی اداری در مقطع بعد از راه اندازی طرح، کاهش اقامت بیمار در بیمارستان می باشد. این هزینه ها جزء هزینه های ثابت بیمارستانی می باشند و برای کاهش آن باید از تمام ظرفیت تخت های بیمارستان استفاده شود. همچنین برای جلوگیری از تحمیل هزینه پرسنل پشتیبانی و هزینه های عمومی اداری به بیمار باید از اقامت طولانی او در بیمارستان اجتناب شود.

کاهش هزینه در ۷ عمل جراحی عمومی شامل هرنی، هموروئید، فیستول، ژنیکوماستی، هیدروسل، واریکوسل و S.p مشهود می باشد. این صرفه جویی هم از لحاظ ریالی و هم از لحاظ نسبت کاهش قابل توجه و چشمگیر می باشد. دلیل اصلی این کاهش محسوس، اقامت دو روزه بیمار در مقطع قبل از راه اندازی می باشد. کمترین صرفه جویی ایجاد شده در عمل کاتاراکت مشاهده شد (۴٪).

در مجموع با توجه به صرفه جویی های حاصله بویژه در اعمال جراحی عمومی و با توجه به نیاز کشور به تختهای بیمارستانی، ضرورت راه اندازی بخش "Day Care" در کلیه بیمارستانها احساس می شود. لذا ایجاد بخش "Day Care" و انجام اعمال جراحی به خصوص اعمال جراحی عمومی الکتیو در این بخش - در راستای کاهش هزینه های بیمارستانی و آزاد سازی تختهای بیمارستانی و کاهش عوارض جسمی و روانی بیمار - توصیه می شود.

واژه های کلیدی: ارزیابی اقتصادی، بخش "Day Care".